

חידת הכינור

הרב אפרים שרבני שליט"א

דוד

המלך אומר בתהילים "אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חֲדָתִי לְמַה אֵיךָ בְּיָמַי רָע" – אני רוצה לדבר אתכם על החידה שמעסיקה את כולם "למה אירא בימי רע" – למה אני סובל, למה בעולם צריך לעבור מכשולים. למה לפעמים יש צחוק ולפעמים דמעות, למה יש יום כזה ויום כזה, למה אי אפשר שהכל יהיה חלק.

כל אחד היה רוצה שהכל ילך חלק, אז למה אין אחד כזה.

לא הומצאה עוד הבריה שאין לה נסיון. לא משנה אם זה ראש הממשלה (היום ממש רואים את זה), עשיר, עני, חכם, טיפש, נשוי, רווק, יש לקב"ה ניסיון בשבילו.

יש אחד בזיווג, ילדים, בריאות, פרנסה, חוסר סיפוק, שלום בית, לא טוב לו עם אשתו היא לא טוב לה עם בעלה, בגידה, נפש, חרדות. המכנה המשותף של כולם שאין אחד שלא עובר ניסיונות.

מישהו ניגש אלי וסיפר שנולד לו ילד עם מום מסויים, "על זה לא חלמתי" הוא אמר. "מה הקב"ה רוצה ממני במהלך הזה?", לכל אחד יש חידה סתומה שהוא שואל את עצמו למה זה נגזר עליו מהשמים.

אומר דוד המלך "אפתח בכינור חידתי" – כששואלים אותי את החידה הזאת, אני מסתכל על הכינור. אתם יודעים כינור זה כלי מאוד ערב לאוזן. לא היה מי שיוודע לנגן עליו כמו דוד המלך. הוא היה כל כך אומן בכלי הזה. שאול המלך כשהייתה לו תקופה של מרה שחורה ודיכאון, הביאו לו את דוד המלך שינגן לו, זה היה מעביר לו את הדיכאון. ר' נחמן כותב שבניגונים שלו היה יודע לעשות בשמיים מהלכים.

בתהילים דוד מזכיר כל כך הרבה שמות של כלים. יש כלי נשיפה, יש מיתרים, יש כלי הקשה. דוד המלך ידע לפרוט על כולם. היה לו משהו בידיים שאין לאף אחד.

אומר דוד המלך, אני מתבונן במיתרים של הכינור ואני רואה שם דבר מאוד מעניין. אני שם לב שככל שאני דוחק יותר את המיתר, יוצא קול יותר ערב, עוד לחיצה עוד צליל יפה, ועם הזמן הבנתי שדווקא מתוך הדחק יוצא הצליל הכי יפה.

כשאני מסתכל על הכינור אני רואה אותך בורא עולם, אני רואה את המהלכים שלך, שדוקא מתוך הדחק יוצא מהיהודי הצליל הכי יפה. שדווקא מתוך הדקות האלו של הצער, דווקא משם אתה מכין לכל אחד מנגינה כזאת יפה.

לא אשכח, הייתי בחור צעיר, קניתי רכב שאוכל להגיע איתו לשיבה. לא עברו כמה חודשים, קמתי בבוקר לשחרית, ירדתי

לחנייה ביקשתיה ולא מצאתיהו. הרכב נגב. את כל הכסף שלי השקעתי בכדי שיהיה לי איך לנסוע לשיבה ולחזור. ה' נתן ה' לקח – אני כנראה צריך לחזור לנסוע באוטובוסים. "ואחר כך לא מהרהרים".

נסעתי לשיבה. ראה אותי הרב. "היום איחרת מה קרה? חכינית לך". "נגב לי הרכב". הוא אמר לי משפט כל כך חזק "לקחו לך כנראה צריכים לתת לך. לקחו לך רכב כנראה צריכים להביא לך אשה. הגיע הזמן להתחתן". איזו ראייה הייתה לו כמו רוח הקודש. תוך זמן קצר מאוד הכרתי את אשתי.

כשהוא הגיע לחתונה שלי. הוא אמר לי "הנה אתה רואה, החזירו לך".

כמה שהוא צדק, לקחו לך כנראה צריכים לתת לך. רק ה' יתברך יודע מתוך הדחק להלחין כזאת מנגינה משגעת.

מהלכים של ה' יתברך אולי לא תמיד אתה תבין, כמו שילד לא מבין למה אבא שלו לוקח אותו לחיסון נגד טטנוס, הוא היה מעדיף בלי החיסון הזה. אבל עם כל חוסר ההבנה שלו, הוא מבין שאבא לא היה מכאיב לו אם זה לא היה באמת חשוב, אבא לא היה מכאיב אם זה לא היה באמת חשוב. אם הוא הכאיב לך, אם הוא לחץ אותך יש משהו במהלך הזה. בשבילך.

הרמב"ן היה גדול המקובלים הוא ידע קבלה מעשית. אחד מתלמידיו חלה במחלה קשה ונטה למוות בגיל צעיר. הגיע אצלו הרמב"ן לבקרו וראה שקיצו קרב. אמר לו "בני, שמע אשר איעצך. בעולם העליון יש היכל עליון ושמה כסאות למשפט, והשכינה נמצאת בעדתם, הנה לך קמיע, ודע שבקמיע זה ייפתחו לך כל שערי ההיכלות שברקיע, עד שתגיע להיכל העליון, שם תשאל כמה שאלות עצומות שיש לי בנוגע לכלל ישראל, וכן מדוע חלית והגיע קיצך בגיל צעיר לימים". את השאלות נתן לו בכתב, ובקשו שלאחר שיגיע לשם יבוא אליו בחלום ויודיע לו את אשר הגידו לו.

התלמיד נפטר לבית עולמו. והיה היום והרמב"ן יושב ליד חלונו ולומד תורה ונרדם מעט, והנה נגלה אליו תלמידו. אמר לו התלמיד "מורי ורבי, דע שבכל מקום שבאתי והראתי את הקמיע, נפתחו בפני השערים, שער אחר שער, ואכן נתנו לי רשות לעלות למעלה עד שהגעתי למקום ההיכל.

מיד רציתי לשאול את השאלות שהכנת לי, אך ראיתי שכל אותן קושיות שכתבת, מכאן למעלה הן אינן קושיות. מלמטה קשה לראות ברור, מלמעלה רואים הכל, אבל כל כך ברור. אם היית רואה שתי אחוז ממה שאני רואה כאן, היית לוקח את הפתק עם כל השאלות וגוזר אותן לחתיכות.

אם הקב"ה קצת הכאיב לך, אם הוא קצת לחץ אותך, אל תיבהל, אל תיפול, יש משהו במהלך הזה. בשבילך. קצת אמונה

המשך שיחת הרב בעמ' 3 <<

העלון עוסק בגינה • נא לא לקרוא בשעת התפילה

זמני השבת

לנוהגים 40 דק'	הדלקת נרות
15:59	16:19
יציאת השבת (ר"ת)	יציאת השבת
17:44	17:10

ירושלים

2 פרטים בעמוד

מה השאלה?

והבית
בהיבנותו

הרב שמעון שורתי שליט"א

סוד הקשר והתקשורת

חלק ג'

מאד כואב לראות אנשים שמאבדים הכל בגלל שאינם יודעים לדבר! שאינם מבינים שכל הבעיות של הבית מתחילות מזה, גם אם יהיה להם מידות טובות, ענוה, ויתור [שהם מהתכונות החשובות בבית], אם יחיו בכזה חוסר תקשורת, אם לא ידעו מה מפריע ומציק לשני, כיצד ידעו מה לתקן?!

פעם התקשרה אישה, היא העלתה כל מיני רעיונות כיון שבעלה אינו רוצה ללכת לייעוץ, הסברנו לה שכמו ברפואה מנסים לבדוק קודם כל את הדברים הפשוטים, את הבדיקות הפשוטות, קודם בדיקות כואבות ופולשניות, ואחר כך אם לא עוזר, לאט לאט אפשר לעלות ולבדוק דברים אחרים.

ולכן הצענו לה שקודם כל תדבר: "רצייתי לדבר איתך על משהו שמאד חשוב לך... קודם כל אני רוצה לומר שאתה בעל ואבא נפלא וכי... וכל מה שאני אומרת זה רק כדי שנוכל לתקן שיהיה לשינוי טוב! ואני גם מוכנה לשמוע כל מה שמפריע לך אצלי... גם אני באמת רוצה להיות אישה טובה ולהשתנות ולהשתפר... רק אני בזמן האחרון מרגישה ש...". היא הודתה שלעולם לא דיברה באופן כזה עם בעלה (הם נשואים כבר למעלה מעשרה) אבל הפלא הגדול, שהיא לא הייתה מוכנה לשמוע על הדרך הזאת. היא העדיפה לחפש דרכים שונות ומשונות לעשות שינוי, לערב אנשים, ללכת ליועצים רק לא לנהל שיחה פשוטה. כמה חבל! והלוואי וזה היה המקרה היחיד!

בשבוע שעבר ראינו את תחום הילא תעשה' של הגישה הפסולה, השבוע בע"ה נלמד יחד מהו התיקון...

מה במקום מה?

ומעתה לאחר ש"סרנו מרע", נלמד את הגישה הנכונה שתבנה לנו את הגשר ללב ונפשו של בן/בת הזוג. וגישה זו היא בעצם הפך הגישה המוטעית. **את הגישה המאשימה והשופטת** להפוך **לגישה מבינה ותומכת**: "אני יודע שתמיד התרגלת בדרך מסוימת, ואני מבין את הקושי שלך לשנות... אבל אני חושב שכדאי... וקודם כל בשבילך!" "אני יודע שזה יכול לקרות לכל אחד... ואני לא באה לפשוט אותך... אני רק רוצה שנחשוב יחד על פתרון..."

את המילים המזלזלות והעוקצניות, להפוך **למילים מכבדות מלטפות ונעימות**: "את כואבת חכמה, אני חושב שזה לא מתאים לך לחשוב כך...", "זה מעניין מה שאת אומרת... אבל אפשר להסתכל על זה גם אחרת..."

במקום הגישה **הפוסלת והמכלילה**, אפשר להגיש את הדברים **בצורה נקודתית, ולהדגיש שהבעיה המדוברת מתחבאת בין אין ספור דברים טובים שיש במעשי הצד השני**. כגון: "אני יודעת כמה אתה בעל טוב, ותדע שאני לא מזלזלת בשום דבר שאתה עושה בשבילי... אך יש דבר קטן אך הוא מפריע לי מאד...". במקום הגישה שרומסת את אישיותו של האחר או מקטינה אותו, פוגעת ומעליבה, דיבור ציני, ניתן להחליף במילים מגדילות: "אני באמת מעריכה/מערצה/אוהבת אותך יש רק משהו שאני רוצה שנעבוד עליו..." את חוסר האמון בשינוי ומשפטי הייאוש נחליף במשפטי אור ותקווה: "אני יודע שיהיה לנו טוב...", "אני בטוחה שאנחנו נעבור את זה", "אני יודעת ובטוחה שאם נעבוד על זה אנחנו נצליח...", "אני מרגישה שהפעם זה אמיתי ובי"ה נעזור אחד לשניה להשתנות..."

וגם את ההשוואות המיותרות שאין בהם שום תועלת, אפשר להחליף במשפטים: "אין כמוך בעולם... בחיים אני לא אוותר עליך", "את מיוחדת, ובחיים לא הייתי מבקש משהו אחר...". כל אלה משפטים שאם נכניס אותם בין לבין, בוודאי שאנחנו נראה תוצאות אחרות.

את הגישה המשתלטת, ניתן להחליף במשפטים כמו: "חשבתי ש... מה אתה אומר?!". "היום עלה לי רעיון, רצייתי לשתף אותך ונחלט ביחד..." ועם הגישה הנכונה והמילים הנכונות צריך לבוא גם הבעות פנים וטון דיבור רך ונעים. עלינו לזכור בדקות אלה את המשפט המנצח: "כל הקטן מקטין, כל הגדול מגדיל" - אם המגמה זה להקטין את השני, המטרה היא לצבוט לו בלב, זו בעיה גדולה. אך כשהמטרה היא להגדיל את השני, להעצים אותו, הכל נעשה יותר קל וגם יוצאים גדולים!

ניסיתי הכל!! האמנם?

פעמים אנשים מתקשרים ומתייעצים, שוטחים טענותיהם על בן הזוג - "ניסיתי הכל...". אומרים. וכבר הספקנו קצת להכיר את המילים האלה, שפירושים - ניסיתי הכל רק לא מה שצריך באמת. **"יזירתם על מה שמפריע לכם!!"** אני שואל בתמימות, ושתי תשובות אני שומע בדרך כלל. ישנם שמודים שאכן לא ניסו וטענות בפייהם: "אנחנו לא כאלה", "אין לנו את העניין הזה...", "השיחות שלנו טכניות לחלוטין סביב בית, קניות, ילדים, וכסף...".

יש לדבר - ויש לתקוף ומה ההבדל?

ותשובה שניה, ישנם שעונים בביטחון: "בטח שאמרת לי ללכת... קרוב למאה פעמים...". לאחר בירור יותר מעמיק, מתברר שהוא לא אמר לה, ולא היא אמרה לו, אלא הוא האשים אותה, והיא תקפה ועקצה אותו. זה לא נקרא לדבר!

דוגמא: לדוד מאד מפריע שאשתו לא מסודרת ונקייה, הוא רגיל לבית של אמא שלו, שהכל היה נקי ומסודר. אפשר להבין אותו, הוא לא התרגל לדרך חיים הזאת. והנה הוא הגיע לביתו מיום עבודה מעייף, ושוב כל הבית הפוך, צעצועים בכל פינה, הכלים בכיור עולים על גדותיהם, שלא נדבר על אותו הר של כביסה מלוכלכת. דוד פונה לאשתו בטון מאשים: "אי אפשר כבר לחיות ככה! אני לא מבין מה הבעיה לעשות קצת סדר! ופעמים הדבר מלווה בסיומת פוגעת ומזלזלת: "מה עשית כל היום... אני לא מבין...". האם בזה נקרא שדוד דיבר על מה שמפריע לו? זה נקרא לדבר! אשתו בכלל שמעה אותו?! היא באמת תרצה לתקן בגישה כזאת?! התשובה ברורה. **אפשר לנסות בצורה אחרת** - אותו בעל ימתין לערב, לאחר ארוחת ערב ששניהם נינוחים, יפנה לאשתו ויאמר: "תדעי לך, אין כמוך בעולם... ואני מאד מעריך מה שאת עושה בשבילי ובשביל הילדים... (ומי שלא באמת מרגיש ככה זו כבר בעיה בפני עצמה)" ועוד כמה מילים טובות. לאחר מכן יאמר: "קצת מפריע לי...".

דוגמא נוספת - למיכל קשה מאד בגידול הילדים. היא מצפה מבעלה שישתדל מה שנקרא "להגדיל ראש" ולעזור לה קצת במטלות - אם באותם רגעים שהיא עם הילדים והוא יושב על הספה, מה שנקרא "רגע האמת" תאמר בכעס: "אני רואה שעד שאני לא אקרוס לא תבוא להושיט יד...". אומרת בנימה זועמת. "אני מרגישה כמו שפחה בבית הזה! - זה בפרוש לא נקרא לדבר. ואין אנחנו אומרים שלאחר שיעשו כן מובטח להם שינוי. אלא חייב לדעת, שאם אין להם את הדבר הבסיסי הזה, את התקשורת המינימלית לבוא לאשתו/לבעלה ולדבר על הדברים, לומר לבן הזוג את אשר יושב על הלב, ובצורה נעימה ורכה, זו בעיה גדולה ושורשית של חוסר תקשורת מוחלטת והיא תרדוף אותם כל פעם במעטפת אחרת. ולכן חייבים לעבוד עליה על ידי תרגול. **ולכן המשימה השבוע היא למצוא את דרכי הגישה הנכונה בחלק העשה', לחפש בויכוחים שעברו, את הטעויות ובאיזה כלי מהרשימה אפשר להחליף.**

בית שלי, שמיין שרתי!

חדש!

אין מילים לחציץ פה
פתיחת בית ההוראה 'מחנה אפרים'
ברשות מו"ר הרה"ג אפרים שרבי שליט"א
לרשות הציבור הרחב.
אתם מקיימים
והתשובה כבר בדרך אליכם!

מה השאלה
שלך?

ויתרצו הבנים בקרבה

מקור הקדושה ועבודת ה', וזהו לא נתמלא צור – פירוש אינם מתגברים המידות הרעות וההתלהבות בענייני עולם הזה, רק כשיש חורבן בירושלים – פירוש בעבודת ה'. (תפארת למשה)

תבלין ושמו תפילה

רבי דוד מללוב, בדרכו אל "החווה" מלובלין להקביל פניו ברגל, סר לראדושיץ אל חברו הצדיק רבי בר, שהיה עני גדול, כדי לקחתו עמו בעגלת הכילה שלו אל רבם. שמח רבי בר לקראתו וביקש מאת אשתו להכין איזה תבשיל לכבוד האורח היקר.

היתה בעלת הבית שרויה במצוקה גדולה, כי ריק היה הבית בלי מזון ומחיה, מלבד קומץ קמח, ואפילו עצים לבשל בהם לא היו לה. מכל מקום, כאשת חיל חגרה בעוז מתניה ויצאה וקוששה קצת קיסמים דקים והביאה, הבעירה אש בכירה ובישלה עליה פתיתי בצק דלים במים והגישה לשני הצדיקים לאכול. לאחר שסעדו את לבם יצאו בעגלתם אל רבם בלובלין. כשחזר רבי דוד אחר הרגל לביתו סיפר לאשתו, שבבית חברו בראדושיץ אכל תבשיל פשוט של פתיתים וטעם בו טעם גן עדן. היתה הרבנית מללוב להוטה ביותר לדעת סוד הצלחתה של אותה סעודה משוכחת בפי בעלה הצדיק.

נסעה לראדושיץ אל אשת רבי בר לשאול אותה. גילתה לה אשתו, שמחמת מחסורה לא היה לה במה לתבל קדירה של קמח ומים בלבד, נשאה עיניה למרום והתפללה ואמרה: ריבוננו של עולם! יודע אתה, שלא הייתי חושכת כל מיני מעדנים שבעולם מפיו של הצדיק להנאתו, אבל מה אעשה שביתי ריק ומרוקן? אנה, אל תביאני לידי בושה וכלימה. הרי יש לך גן עדן המלא כל טוב, ובפרשת תולדות קראתי מה שכתבתך בתורתך: "ויבא לו יין וישת", שכאשר נכנס יעקב אבינו אצל יצחק אביו ליטול את הברכות, המצאת לו יין מגן עדן שיהנה אביו מידו. על כן, ריבוננו של עולם, המצא נא גם לי טעם מטעמו של גן עדן לתוך התבשיל שאני מכינה בשביל הצדיק. שיהנה ממנו... ובבטחון זה, שנתקבלה תפילתי, הגשתי את התבשיל אל השולחן. וזה, כנראה, שהרגיש הצדיק בתבשיל טעם גן עדן ממש. (מבין במקרא).

כשחזר סיפור שאכל תבשיל פשוט של פתיתים וטעם בו טעם גן עדן.

פרשה זו עוסקת בלידת יעקב ועשו, ורואים דבר פלא שהתורה הקדושה מפרטת גם מה שקרה בזמן ההריון "ויתרצו הבנים בקרבה", וככל דברי התורה הקדושה אין זה רק סיפור אלא ענין הוראה וחיוזוק יש בה לאדם בעבודת ה'.

התורה באה בזה ללמד האדם תכליתו בעולמו וגם שלא להתיאש מירידותיו, וכמו שכתב בספר תורת אבות בשם הרבי מסלונים על זה הפסוק, שמבאר שהמחשבות של האדם נקראים בנים שלו והם מתרוצצים בקרב לבו פעם לקדושה ופעם ח"ו להיפך, וכמו שרמב"ם סברה שהם ב' רשויות ח"ו ולכן "ויתרצו" לדרש את ה"ו" ואמרו לה משמיא שלא תתעצב על זה משום שיש "שני גוים בבטן", כן יש לכל אחד ב' יצרים יצר טוב ויצר הרע, ופעם זה מתגבר ופעם זה מתגבר ואינו ח"ו כסתירה בעצם נשמתו ואל יתעצב בזה.

וזהו עבודת האדם במשך ימי חייו, "ויתרצו הבנים בקרבה", הנשמה והיצר טוב זה יעקב, חלק אלוה ממעל והוא רוצה לצאת רק לעבודת הבורא – לבתי מדרשות, הגוף זה עשו אדמוני מלא רתיחת הדם הבורע בקרבו ורוצה רק תאות עולם הזה.

וידוע שהיצר הרע נברא בו תחילה, כמו שאמר הכתוב "לפתח חטאת ריבץ", ולזה נקרא מלך "זקן" וכסיל, וזה "ויצא הראשון אדמוני" – שהיצר הרע נולד באדם תחילה, ואחרי כן יצא אחיו – הוא היצר טוב, ומאז הם נפרדים זה מזה, עשו הוא איש שדה – פירוש איש הפקר שאינו רוצה בשום קבלת עול רק ליהנות מהעולם הזה, אבל יעקב הוא איש תם יושב אהלים, ולכן יש לכל אחד בקרבנו "ויתרצו הבנים" בכל רגע ורגע, זה מושך לכאן וזה מושך לכאן, והתכלית הוא "ורב יעבד צעיר", שזהו עבודת האדם להכניע גופו, ואז "ורב יעבד צעיר", הגוף ישמש להנשמה ולא להיפך שהנשמה ישמש להגוף. והמשך הפסוק מתבאר כמו שפירש רבי משה מקוברין, "ולאם מלאם יאמץ", ופירש רש"י: "כשזה קם זה נופל, לא נתמלא צור אלא מחורבנה של ירושלים". צור נקרא מקור התאווה והמדות הרעות, ירושלים נקרא

המושך שיחת הרב

כמובן שלאחר כמה שעות הבינו שאני לא הבעיה ושחררו אותי. אני יושב עם עצמי וחושב, אם זו לא יד שמשכה אותי משם אז מי משך אותי משם. לא הייתה סיבה אחת בעולם שאני לא אהיה על המטוס. הכרטיס בכיס, הדרכון, הגעתי מוקדם, הכל מסודר, אבל הוא החליט שאני לא אהיה שם. איך הוא עשה את זה? הוא דאג שמישהו יתחב לי שקית של סמים לכיס – אני אכעס, אתעצבן, לא אבין למה? והוא שם בשמיים דואג להציל לי את החיים. הקב"ה מוליך אותך בשביל מסויים, גם אם אתה לא מבין למה דווקא דרך שם, זה השביל שלך. ורק זה השביל שלך. ואם אתה תלך אתו יד ביד, בלי להתלונן ובלי לעשות פרצוף, הוא יתן לך לראות כמה היה טוב לך המסלול הזה שהוא בחר לך.

וקצת סבלנות. ואתה מחייך. יוסף אמר לאחים שלו משפט אחד- ואתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה לטובה – דברים שאתם חשבתם שנקרעו, הקב"ה עושה מהם חליפה כזאת יפה. אשרי מי שיודע לראות את ה'. אשרי מי שיודע להרגיש את ה'. סיפר איש עסקים, שבאחת מנסיעותיו לרגל עסקיו, הוא המתין למטוס, ולפתע עוברים כמה שוטרים קופצים עליו ועל עוד בחור היושב לידו. מיד הכניסו אותם לניידת. הם עושים עליו חיפוש, ומוצאים סוכריות לא כל כך מותרות בכיס. סוג של סמים. "הייתי בהלם וצעקתי זה לא שלי" אך ללא הועיל. הניחו אותו בתא מעצר. כנראה הפושע שהם מצאו שישב לידו הצליח להכניס לו את זה לכיס. "אני יושב וחושב איך באמצע העולם הקב"ה גלגל לי לשבת במקום כזה ולהפסיד את המטוס, באמת לא הבנתי למה המכה הזאת נחתה עלי". אחרי שעתיים הבנתי. ניגש אלי אחד השוטרים ואומר לי תקשיב טוב, לא יודע מה ומי היה, היה שווה לך לעבור את מה שעברת כאן, עכשיו קיבלנו הודעה שהמטוס שלך התרסק.

לבת אולם עם ילד! אהיה לובן

הלכות אקטואליות

ההלכות על פי דרכו של מוריד מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל ממשיך דרכו הראשלי"צ הגאון הגדול מור"ר הרב יצחק יוסף שליט"א

הכנת משקאות חמים בשבת חלק ב

הרוצה להכין מערב שבת בתוך כלי 'תמצית תה' כיצד עליו לנהוג?

יש שני אופני הכנה: א. ששם את התמצית בכוס ועליה שופך את המים. ב. ששופך מים לכוס רותחים מהמיחם ואז שופך מהתמצית.

בדרך הראשונה אם נותן התמצית קודם ולאחריה יערה המים הרותחים ואין לאסור את זה מעיקר הדין [שיש כאן כמה צירופים להקל: א. שיש אומרים תתאה גבר (התחתון גובר) אפילו במים מועטים. ב. צירוף דעות הראשונים שאין בישול אחר בישול בלח. ג. שיש אומרים שעירוי דינו ככלי שני. ד. יש לצדד שהתה נקרא מצטמק ורע לו ולא שייך בו בישול אחר בישול [כמו שצייד בזה הגר"מ פנירי (מנוחה שלמה מנוחה שלמה ריא ואם כן אין בישול אחר בישול בלח באופן זה)] ועיי' ילקויי שיח מו והלכ"ב קיח]

אלא שוודאי לכתחילה עדיף יותר כדרך הראשונה, למזוג המים החמים ולתת אליהם את מי התמצית. ואף שעל ידי כן צובע המים, לא חשים לכך, ואף לא יחמיר לעשות הפוך לחוש לאוסרים בצביעה, שבוזה נכנס בכמה מחלוקות ויש רבים שחששו בזה לבישול בשבת. ואף אם מי התמצית חמים בחום שיש סולדת בהם, יעשה כנ"ל.

הרוצה לחוש לדעות [לדעת הבן איש חי (ג, יא) ובה"ח (רנב צא)] שיש צביעה במשקים, ייקח שתי כוסות, באחת יתן את התמצית באחת מים רותחים מהמיחם, ואז ישפוך את המים לתוך הכוס ועושה כן תבוא עליו ברכת טוב. [עיי' היסק"י שבת י עמ' קפא]

ומה הדין אם נגמרו מי התמצית בשבת ורוצה למלא שוב את הכלי?

יש שכתבו לאסור, וטעמם שבישול עלי התה דומה לבישול סממנים, שכיון שאין בישולם לצורך עצמם אלא כדי להוציא המיץ והצבע שלהם במים מסתבר שכל זמן שיש בהם מיץ ונותן טעם ולא פסק ריחם וטעמם, נקרא שלא התבשלו כל צרכם, לא נתבשלו כל צרכם ויש בהם בישול אחר בישול וכל בישול נידון בפני עצמו. [כ"כ בשו"ת מהר"מ שיק (חאו"ח סימן קלב) והביאו להלכה במנוחת אהבה ח"ב עמ' שנט ע"ש ועוד.]

אמנם כתבו הפוסקים לסמוך על הפרי מגדים (א"א רנב אות מא שיח אות מו) שאם בישל, מותר לו לערות עליהם משום שאין בישול אחר בישול ביבש ואע"ג שיש בהם עוד מעט ממי התמצית הולכים אחר הרוב. (וכ"פ בחזו"ע (שכו)) והדבר מעשי, אם לאחר שמערה על העלים יניח את הכלי על הפלטה עד שיתבשל.

ולגבי אם רק שפל מים רותחים מערב שבת (כמו שעושים רבים), קצת פקפקו בזה הפוסקים יותר, כיון שהשפיכה מהמיחם היא רק בגדר עירווי ועירווי מבשל רק את החלק העליון (בלשון הפוסקים 'ידי קליפה'), לכן חוששים שלמחר שמערה שוב מהמיחם יתבשל בצד האחר [וראה משנה ברורה (שיח לט) כתב שאפשר לצאת מחשש זה על ידי שיהפוך את העלים בזמן העירווי הראשון שיגע בכל העלים, אמנם סיים שיותר טוב שיניחו במקום המתבשל ויצא מכל חשש].

ולמעשה לכתחילה ראוי להרתיח את עלי התה מערב - שבת לצאת מידי כל ספק. ואם לא עשו כן מערב שבת, במקום צורך אפשר לסמוך על המקילים, ולערות מים רותחים על עלי התה הנזכר. [עיי' חזו"ע (שכו) ילקויי (שם לח), קול סיני (אופה ומבשל אות ט) וראה קיצור חזו"ע (עמ' תפה) יב"א (יא לא)]

האם יש חשש במה שממלא שוב את הכוס התה מהמיחם, בעוד שנשאר קצת משקה בתוכה?

כמו שנתבאר לעיל מעיקר הדין, מותר ליתן קודם את התמצית, ואחר כך לערות עליהם מים רותחים. כיון שיש כאן כמה צירופים להקל: א. שיש אומרים תתאה גבר (התחתון גובר) אפילו במים מועטים. ב. צירוף דעות הראשונים שאין בישול אחר בישול בלח. ג. שיש אומרים שעירווי דינו ככלי שני. אם כן וודאי שהוא הדין כאן. אלא שכאן הדבר קל יותר שהרי אינו צריך כלל לבישול המים ואדרבה פעמים שלא נוח לו בהם, שהרי מקררים לו את התה החדש שרוצה להכין [ועיי' הלכ"ב עמ' שנט שעה"צ ובשעה"צ שם קצח מה שהביא מהפוסקים בזה].

לברית שלמה, שמואל שרית!
להערות והארות: 055-6700235

ללא עלות

מיטב השיעורים מכל הזמנים של הרב אפרים שרבוני שליט"א

גשם הנבחרים!

זה ברכה!

להזמנות חייגו:

055-6777644